

Geslaagd broedgeval van Zwarte wouw (*Milvus migrans*) in zuidoost Brabant

Pieter Wouters en Wil de Veer

Foto: Marijn Heuts

Op 21 juni 2011 kwam er een mail binnen van een beheerder van Brabants Landschap met de vraag of ik eens wil gaan kijken in een van hun gebieden waar hij al meerdere malen een zwarte wouw had gezien.

Omdat ik niet veel ervaring heb met broedende zwarte wouwen ben ik eerst maar gaan proberen om artikelen op te zoeken. (Zie literatuur). Omdat Wil de Veer ook in het gebied actief is werd ook hij op de hoogte gebracht.

Hij was al een tijd niet meer ter plekke geweest en had de zwarte wouw er nog niet gezien. Een afspraak werd gemaakt om op maandag 27 juni samen te gaan kijken.

Aangezien het bij mij toch wel kriebelde besloot ik om op vrijdag 24 juni al te gaan kijken. Vrijwel meteen kwam er een zwarte wouw met een kleine prooi aanvliegen. De vogel dook weg achter een stel populieren. Meteen er achteraan om een eventueel nest zo wel heel gemakkelijk te kunnen opsporen. Helaas, niets gevonden!

Toch maar even verder het gebied ingelopen. Nu zag ik daar weer een zwarte wouw met prooi. De vogel vloog nu van de andere kant de populieren in. Meteen kwam er een tweede wouw door de populieren aanvliegen om de prooi aan te nemen en er mee te verdwijnen.

Hier moest toch een nest zitten dus weer gaan kijken, maar weer niets gevonden. Omdat we maandag toch terug zouden komen en een van de wouwen constant boven me hing werd het gebied snel verlaten om er zeker van te zijn dat eventuele verstoring tot een minimum beperkt zou blijven.

Op maandag 27 juni zagen we bij aankomst meteen een wouw met prooi de populieren invliegen op de plek waar dat vrijdag ook tweemaal gebeurde. Toen we dichterbij kwamen zat de wouw in een van de bomen volop te roepen. Besloten werd om het geheel op gepaste afstand te gaan observeren.

Plots was er paniek! Een vrouwtje havik (*Accipiter*

gentilis) vloog door de populieren en werd meteen door een zeer fel reagerende wouw verjaagd. Iets wat de havik duidelijk niet had verwacht!

We zagen de wouw terugkeren maar konden niet goed zien waar hij bleef. Daarom werd besloten om de populieren een voor een af te zoeken. Al vrij snel vonden we een klein nest met een roofvogel erop. Er was een stukje van de staart en de rug te zien. Maar op het nest lag geen plastic of iets dergelijks. Zou het wel een wouw zijn die op het nest lag of was het misschien een wespindief want deze werd hier ook regelmatig gespot?

Maar dan zou er op het nest toch wel iets van vers loof te zien moeten zijn. Omdat van deze kant geen goed zicht op het nest was werd besloten om aan de andere kant van het perceel te gaan kijken. Daar werd alles snel duidelijk. Het betrof het nest van de zwarte wouw met daarop twee jongen waarvan we de leeftijd op tien dagen schatten.

De daarop volgende weken hebben we het nest regelmatig

Foto: Marijn Heuts

bezocht om er zo zeker van te zijn dat alles goed zou verlopen. Ook konden we op die manier onze kennis over broedende zwarte wouwen opvijzelen. Er werd een uitkijkpost ingericht in een wilgenkoepel die op zo'n tachtig meter van het nest stond.

Van hieruit kon met de telescoop het nest goed in de gaten worden gehouden. Het nest zat in een volwassen populier (*Populus spec*) op zo'n 21 meter hoogte. Waarschijnlijk was het een oud nest van een zwarte kraai (*Corvus corone*) dat door de wouwen iets was uitgebouwd. Eerlijk gezegd hadden we een groter nest verwacht. De afmeting was net groot genoeg voor twee jongen.

Je kon zien dat het nest er steeds slechter uit ging zien gedurende de periode dat de jongen er in zaten. Dit duidt erop dat de ouders geen nieuwe takken meer aanbrachten. Tijdens de observaties is ook geen enkele keer een wouw gezien die een verse tak naar het nest bracht.

Zwarte wouwen zijn zorgzame

ouders. Zo gauw we in de buurt van het nest kwamen, steeds op geruime afstand, kwam een van de ouders aanvliegen om de zaak in de gaten te houden. Meestal gebeurde dit van grote hoogte maar soms werd er fel gealarmeerd. De vogel kwam dan omlaag en maakte een fluitend geluid. Ook het verjagen van het vrouwtje havik toonde al aan dat ze niet voor een kleintje vervaard zijn.

Aangezien het nest op een soort van eiland zat was het niet makkelijk om onder de nestboom te gaan kijken. Tweemaal (8 en 29 juli) is Pieter onder het nest gaan kijken of er prooiresten en/of braakballen te vinden waren. De enige prooi die gevonden werd was een Egel (*Erinaceus europaeus*), die een paar meter onder het nest in de takken hing. Deze prooi was een paar dagen daarvoor gebracht maar werd net voordat de ouder op het nest kon landen verloren. Verder was er, op heel veel poepspetters na, niets te vinden.

Geen enkele keer was duidelijk te zien wat voor prooi werd

aangevoerd. De ouders kwamen altijd vanaf de oostkant met een prooi aanvliegen. Vanuit onze positie werden de ouders pas op het laatste moment zichtbaar, zodat het voeren voor ons iets te snel ging. Eenmaal is er een vogelprooi aangevoerd die iets groter leek dan een merel.

Verder waren het allemaal kleinere prooien in de categorie muis. Eenmaal kwam een ouder met een kleine prooi aanvliegen. De vogel landde op het nest, liet de prooi los en door de telescoop was nog net het doorslikken van de prooi door een van de jongen te zien.

Van de jongen zijn geen biometrische gegevens verzameld kunnen worden omdat Brabant's Landschap geen toestemming gaf om de jongen te ringen. Mede vanwege het feit dat de nestboom zonder groot gevaar voor de klimmer ook niet te beklimmen was. Het nest zat in een zijtak (Ø 30-20cm) die uitgegroeid was als hoofdstam. De eigenlijke hoofdstam was er niet meer en daardoor zat het nest zo'n vier meter uit de stam. Daar kwam nog bij dat

Foto: Marijn Heuts

aan het begin van de zijtak een grote bonte specht (*Dendrocopos major*) een hol had uitgehakt.

Zoals eerder aangegeven schatten we de jongen bij de nestvondst op zo'n tien dagen. Dit bleek later niet slecht geschat. Het oudste jong, dat

een stuk actiever was dan de jongste, werd op 26 juli voor het eerst op een tak buiten het nest gezien. Op 29 juli waren beide jongen niet meer in de directe omgeving van het nest en dus echt uitgevlogen.

In de handleiding veldonderzoek roofvogels

wordt voor de broedduur 34 dagen aangehouden en voor de fase dat de jongen in het nest zitten, 42 dagen. Terug rekenend zou dat betekenen dat er rond 13 mei is begonnen met de eileg en dat de jongen rond 16 juni uit het ei zijn gekropen. ■

Foto's: Wil de Veer

Literatuur

Bijlsma R.G.	1997	Handleiding veldonderzoek roofvogels KNNV Uitgeverij, Utrecht
Bijlsma R.G.	1993	Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels Schuyt & Co. Haarlem
Don H.	2006	Nieuw voor Limburg: Broedgeval van Zwarte wouw te Stevensweert Limburgse Vogels 16:19-23
Schoppers J.	2000	Mislukt broedgeval van de Zwarte wouw <i>Milvus migrans</i> langs de IJssel bij Doesburg in 2000 Takkeling 8(3), 189-198